

УДК 504.062.2

**СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ
РЕКРЕАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ШАЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДНОГО ПАРКУ**

Ковальчук С.В.

kovalthuka@gmail.com

Михальчук М.А.

m.a.mykhalchuk@niwt.edu.ua

*Національний університет водного господарства та
природокористування, м. Рівне, Україна*

Рибак В.В.

ribakvv@ukr.net

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький Україна

Водно-болотні угіддя (ВБУ) мають велике природне, економічне і соціокультурне значення. Підхід до збереження унікальних комплексів ВБУ має базуватись на інтегральному підході згідно концепції сталого розвитку регіонів. Екологічне значення таких територій полягає в тому, що це місця перебування для 2/3 усіх видів рослин, тварин та риб, які визначаються видовим різноманіттям. Це – ділянки продукування біомаси та кисню, вони також виконують функцію природних резервуарів та фільтрів очищення води. У ВБУ акумулюється волога, густа рослинність ВБУ відфільтровує забруднення, поглинає важкі метали, пестициди, таким чином очищуючи воду. Водно-болотні угіддя зазнають інтенсивного господарського впливу, такого, як забір води для зрошення, побутових та технічних потреб, добування торфу, біологічних ресурсів і т.д.. Річки та озера масово забруднюються промисловими та сільськогосподарськими стоками. Забруднення можуть поширюватися на великі відстані, через що зберегти чисту воду в низинах рік, практично не можливо, саме тому міри по збереженню окремих водно-болотних угідь мають

бути пов'язані з природоохоронними заходами в межах усього басейну стоку, що дасть можливість зменшити навантаження не лише на навколишнє природне середовище, а й покращити соціоекономічні показники регіонів за рахунок туризму і зниження економічного навантаження через впровадження дороговартісних природоохоронних заходів.

Пріоритетами в напрямку дослідження та відтворення водно-болотних систем на разі є виявлення цінних об'єктів, забезпечення їх охорони, а також екологічно безпечно використання їх ресурсів.

Дослідженням ВБУ присвячені численні роботи науковців, а зокрема: І.Ю.Наседкіна, А.А. Горуна, В.М. Тимченка, М.О. Клименка, Й.Г. Гриба, Ю.Р. Гроховської, О.В. Цветової, В.С. Мошинського, В.Є. Алексієвського, С.Т. Вознюка, О.В. Мудрака, О.О. Бедункової, Л.Д. Романчук, Т.А. Андрієнко, М.Ф. Козлова, Д.В. Лико, М.Й. Шевчука, О.В. Ільїної та інших.

Метою публікації є дослідження екологічного стану Шацького національного природного парку (ШНПП) та розробка рекомендацій, щодо збереження природних комплексів та покращення його соціально-економічних показників.

На території України розташовані досить значні масиви водно-болотних угідь. Один із них є Шацькі озера які в своє чергу входять до Рамсарського списку 33 водно-болотних угідь міжнародного значення. Це є однією з найбільш за площею та ступенем збереженості природних екосистем Поліського регіону, яка відзначається високим ступенем біорізноманіття.

Водно-болотні угіддя є однією з основних частин природних ландшафтів і охорона їх це один з важливих видів використання у природному стані для наукових, навчальних, господарських чи рекреаційних цілей.

Враховуючи розмежування території ШНПП щодо її охорони та використання, а також різновиду ландшафтних масивів, було виділено окремі об'єкти водно-болотних угідь для досліджень і подальшої їх оцінки. Схема ГІС-моделі розташування об'єктів дослідження на території ШНПП наведена на рис.1.

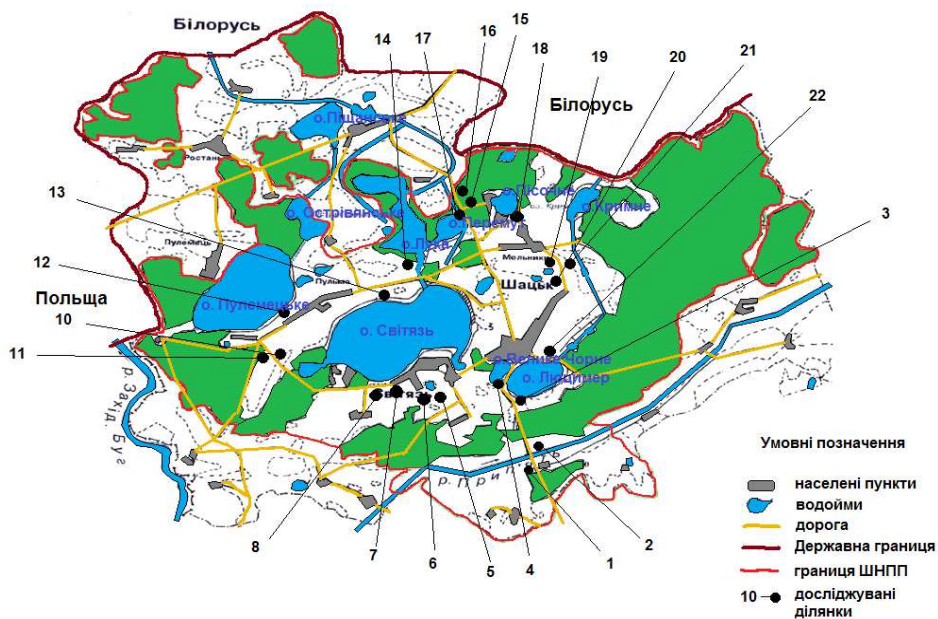


Рис.1 ГІС-модель розташування об'єктів дослідження на території ШНПП

Провівши дослідження стану природних комплексів ШНПП, ми дійшли висновку, що для запобігання змінам станів ВБУ на території Шацького національного природного парку рекомендується дотримуватися загальної щорічної кількості туристів в обсязі 20 733 осіб (зона регульованої рекреації – 18669, стаціонарна – 2064 осіб). Для подальшого розвитку туристично-інформаційного комплексу соціальної культури, покращення екологічної освіченості туристів, ознайомлення їх з природними і штучними водно-болотними угіддями та раритетними видами флори і фауни, запропоновані екологічні стежки [1]. Комплекс вищеперерахованих заходів дасть можливість знизити навантаження на природні комплекси ШНПП, покращити якість обслуговування туристів, розширити інфраструктуру та збільшити зайнятість місцевого населення.

Використані джерела

1. Ковальчук С. В. Перспективи розвитку екологічного туризму та розробка екологічної інфраструктури “Екологічна стежка”. Вісник НУВГП. 2011. Вип. 2(54). С. 25-30.